

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ (ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ)

Α΄ ΤΑΞΗ ΕΠΑΛ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

A. Μη λογοτεχνικό κείμενο

Ο «Βαθυγάλανος»

Το παρακάτω κείμενο αποτελεί άρθρο του Θ. Π. Λιανού που δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα ΤΟ ΒΗΜΑ στις 15 Μαΐου 1997. (διασκευή).

Η είδηση ήταν εντυπωσιακή. Ο Βαθυγάλανος, υπολογιστής της IBM, εφοδιασμένος με πρόγραμμα για σκάκι και με ταχύτητα διακοσίων εκατομμυρίων κινήσεων το δευτερόλεπτο, νίκησε σε παιχνίδι έξι αγώνων τον μεγαλύτερο σκακιστή της εποχής μας Κασπάροφ με σκορ 3,5 προς 2,5. Όλα τα τηλεοπτικά κανάλια του κόσμου, οι ραδιοφωνικοί σταθμοί, οι εφημερίδες και τα περιοδικά ανακοινώνουν το θλιβερό γεγονός, ενώ οι σχολιαστές, ειδικοί και μη, χύνουν μαύρο δάκρυ για την ήττα του ανθρώπου και ανησυχούν για το μέλλον του και την αυξανόμενη νοημοσύνη των μηχανών. Στην πραγματικότητα, αν είναι κάτι για το οποίο πρέπει να ανησυχούν, είναι η δική τους νοημοσύνη.

Για όσους έχουν χάσει τον ύπνο τους από την ήττα του Κασπάροφ, αρκεί να υπενθυμίσω ότι την ίδια ήττα έχει γευθεί ο άνθρωπος στο παρελθόν σε πολλές περιπτώσεις. Κανένας άνθρωπος ως σήμερα δεν μπορεί να τρέξει τόσο γρήγορα και με τόση αντοχή όσο το αυτοκινητάκι σας. Κανένας άνθρωπος δεν μπορεί να κάνει αριθμητικούς υπολογισμούς τόσο γρήγορα και με τόση ακρίβεια όσο η πιο απλή αριθμομηχανή. Κανένας δεν μπορεί να σκάψει τη γη τόσο βαθιά όσο όταν έχει τη βοήθεια μιας τσάπας ή ενός τρακτέρ. Όλα αυτά τονίζουν αυτό που παρατηρούμε καθημερινά: ο άνθρωπος με τις μηχανές που ο ίδιος επινόησε και κατασκεύασε έχει πολύ μεγαλύτερες δυνατότητες από ό,τι χωρίς αυτές.

Το ίδιο συνέβη και στην περίπτωση του ηλεκτρονικού υπολογιστή: Ο επινοητής του Βαθυγάλανου κατασκεύασε ένα μηχάνημα που με τη βοήθειά του μπορεί να νικήσει ακόμη και τον Κασπάροφ.

Η ιστορία του πολιτισμού μας, τουλάχιστον ως προς τα τεχνολογικά του επιτεύγματα, δεν είναι παρά η ιστορία μιας σειράς επινοήσεων και ιδεών με έναν απλό σκοπό, δηλαδή να διευκολύνουν τη ζωή του ανθρώπου και να αυξήσουν τις δυνατότητες

του. Βέβαια σε πολλές περιπτώσεις οι τεχνολογικές εξελίξεις χρησιμοποιήθηκαν για καταστροφικούς σκοπούς, αλλά αυτό δεν αποτελεί επιχείρημα εναντίον των τεχνολογικών εξελίξεων. Με το μαχαίρι μπορεί κανείς να σκοτώσει άνθρωπο, αλλά μπορεί να κόψει και ψωμί. Αυτός όμως δεν είναι λόγος για να απαγορεύσουμε την κατασκευή μαχαιριών.

Συμπεραίνουμε ότι η νίκη του Βαθυγάλανου δεν είναι ούτε ανησυχητικό ούτε θλιβερό γεγονός. Αντίθετα είναι ευχάριστο γεγονός, διότι βεβαιώνει για μια ακόμη φορά την ικανότητα του ανθρώπου να επινοεί και να κατασκευάζει μηχανές που αυξάνουν τις δυνατότητες του.

A3. Να γράψεις μία ομιλία (200-250 λέξεων), στην οποία θα υποστηρίζεις ότι τα σύγχρονα τεχνολογικά επιτεύγματα λειτουργούν προς όφελος της ανθρώπινης κοινωνίας, παραθέτοντας και παραδείγματα. Η ομιλία σου θα εκφωνηθεί στο πλαίσιο ημερίδας για την προβολή των ειδικοτήτων που προσφέρονται για παρακολούθηση στο σχολείο σου.

Μονάδες 25

B. Λογοτεχνικό κείμενο

ΛΟΥΙΣ ΣΕΠΟΥΛΒΕΔΑ (1949-2020)

«Γκάσφιτερ»

Το παρακάτω κείμενο αποτελεί απόσπασμα από το ομώνυμο διήγημα, το οποίο περιλαμβάνεται στη συλλογή «Χρονικά του περιθωρίου» (2000) και παρατίθεται σε μετάφραση του Α. Κυριακίδη (Αθήνα: opera).

Έτσι λένε στη Χιλή τον υδραυλικό, κι ο μαστρο-Κορέα ήταν ένας γκάσφιτερ που καμάρωνε για το επάγγελμά του. «Όλα επιδιορθώνονται, εκτός από τον θάνατο» είχε γράψει πάνω στο παλιό βαλιτσάκι με τα εργαλεία του, κι έτσι, συνεπής με αυτό το αξίωμα, ανεβοκατέβαινε τους δρόμους του Σαν Μιγκέλ, της Σιστέρνα και της Γκράνχα¹, επισκευάζοντας σωληνώσεις, ρυθμίζοντας τις βρύσες να μη στάζουν και να προκαλούν νύχτες και νύχτες αϋπνίας, συγκολλώντας τις ρωγμές της ζωής με το καμινέτο του.

Σχεδόν όλοι οι γκάσφιτερ έβγαιναν ξημερώματα απ' τις φτωχογειτονιές τους και, στριμωγμένοι σε γεμάτα λεωφορεία, τραβούσαν για τη γειτονιά των πλουσίων, σε μian άλλη, ξένη και απόμακρη Χιλή. Εκεί περίσσευε η δουλειά, κι όλο και κάποιο γενναιόδωρο αφεντικό τους άφηνε κανένα φιλοδώρημα.

Ο μαστρο-Κορέα, όμως, μισούσε τη λέξη «αφεντικό» και γι' αυτό δε βγήκε ποτέ απ'

---

¹ Συνοικίες στην πρωτεύουσα της Χιλής, το Σαντιάγκο, όπου ζουν οι φτωχοί.

τη γειτονιά του. Έλεγε πως εκεί ήταν πραγματικά απαραίτητος, γιατί, όταν κάτι χαλούσε στο σπίτι ενός πλουσίου, απλώς το αντικαθιστούσαν, ενώ στα σπίτια των δικών του έπρεπε να παρατείνει την ωφέλιμη ζωή των συσκευών, κι αυτό ήταν και το μυστικό του λειτουργημάτων του.

Με μάτι σίγουρο εξέταζε μια βρύση που έσταζε όπως ήθελε εκείνη, κι όταν η κυρία του σπιτιού τον ρωτούσε αν κατά τη γνώμη του έπρεπε να αλλάξει βρύση, εκείνος απαντούσε πλέκοντας το εγκώμιο των κατασκευαστών της βρύσης κι αναφέροντας τις ευγενείς ιδιότητες του μετάλλου και την τελειότητα των ανταλλακτικών, στα οποία έβρισκες πάντα λεπτομέρειες του Bauhaus ή της artdéco². Στο τέλος, με ακρίβεια χειρουργού, έπιανε να ξεβιδώνει τη βρύση, αποφαινόμενος: «Όλα επιδιορθώνονται, εκτός από τον θάνατο».

B3. Να επιλέξεις ένα από τα δύο ακόλουθα θέματα. Να καταγράψεις την απάντησή σου σε ένα κείμενο 100-150 λέξεων.

1. Ποια είναι η στάση του ήρωα του κειμένου απέναντι στο αντικείμενο και στο περιεχόμενο της δουλειάς του; Ποιες σκέψεις και ποια συναισθήματα σου προκαλεί η στάση αυτή;

2. Να μετατρέψεις το πεζογράφημα σε θεατρικό μονόλογο, στον οποίο ο μαστρο-Κορέα να εξηγεί ο ίδιος, σε πρώτο πρόσωπο, πώς δουλεύει, με ποιον τρόπο και για ποιους ανθρώπους.

Μονάδες 25

---

² Σημαντικά κινήματα των αρχών του 20ού αιώνα στην αρχιτεκτονική και τη διακόσμηση.